

Stanowisko Nr 1/2026
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 08 lipca 2026 r.

dotyczące statusu i ścieżek awansu naukowego w zakresie dydaktyk przedmiotowych

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego niezmiennie docenia rolę dydaktyki i uznaje ją za niezwykle istotny obszar działalności akademickiej, kluczowy dla jakości kształcenia oraz rozwoju systemu oświaty. Profesjonalne i oparte na naukowych podstawach zajmowanie się dydaktyką konkretnych przedmiotów już teraz umożliwia budowanie uznanej kariery naukowej, czego dowodem jest obecność na rynku wydawniczym cenionych, międzynarodowych czasopism o wskaźniku wpływu (IF) porównywalnym z czasopismami publikującymi tylko wyniki badań naukowych. Wśród nich znajdują się wiodące periodyki powiązane z różnymi dyscyplinami, na przykład *Teaching of Psychology* (IF 1.7, w obszarze nauk społecznych i psychologii), *Journal of Chemical Education* (IF 3.0) oraz *Chemistry Education Research and Practice* (IF 2.6, w obszarze nauk chemicznych), czy *Physical Review Physics Education Research* (IF 6.8, w obszarze nauk fizycznych).

Publikacje w tego typu w recenzowanych czasopismach indeksowanych w uznanych bazach naukowych jednoznacznie potwierdzają, że rzetelne, oparte na metodologicznej poprawności badania nad procesami nauczania i uczenia się stanowią pełnoprawną i wartościową część systemu nauki na świecie.

Ocena projektu nowelizacji

Przedłożony projekt nowelizacji ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” odpowiada na realne, zdiagnozowane przez środowisko akademickie trudności w procedurach awansowych. Proponowane zmiany legislacyjne zmierzają w dobrym kierunku, jednak wymagają wyważonego podejścia, biorącego pod uwagę następujące elementy:

- **Zasadność powiązania z dyscyplinami:** Przypisanie akademickiej dydaktyki przedmiotowej do istniejących dziedzin i dyscyplin naukowych jest w pełni sensowne i logiczne. Rozwiązanie to zapobiega atomizacji systemu oraz komplikacjom organizacyjnym, przed którymi Rada Główna ostrzegła w Uchwale nr 115/2024. Projekt słusznie nie tworzy nowych dyscyplin, lecz porządkuje i wzmacnia status badań oraz innowacji dydaktycznych w ramach już istniejącego porządku;
- **Potrzeba pogłębionej analizy wychodzącej poza obszar STEM:** Uzasadnienie konieczności zmian oraz identyfikacja barier systemowych i nierówności w dostępie do awansu opiera się na analizie dotyczącej nauk ścisłych i przyrodniczych. Należy jednak zachować ostrożność i dokładnie przeanalizować korzyści i ryzyka proponowanych zmian w naukach innych niż przyrodnicze czy techniczne. W niektórych obszarach, takich jak nauki humanistyczne (np. językoznawstwo), badania nad dydaktyką i kształceniem nauczycieli są od dziesięcioleci z powodzeniem traktowane jako integralna część dorobku naukowego. Nowe przepisy nie powinny naruszać ani komplikować tych istniejących, dobrych praktyk;
- **Nie w pełni wykorzystane obecne ramy prawne:** Choć nowelizacja dąży do ustawowego ujednoczenia praktyki i usunięcia sporów interpretacyjnych, należy pamiętać, że obecne przepisy nakładają już na rektorów, dziekanów oraz Rady

Dyscyplin obowiązek takiego kształtowania ścieżek awansu, aby badacze rozwijający metodyki kształcenia, w tym akademickiego, nie byli pozbawieni możliwości zdobywania stopni naukowych. Istnieją również mechanizmy pozwalające na budowanie ścieżek kariery w oparciu wyłącznie o dydaktykę (np. stanowisko profesora uczelni w grupie pracowników dydaktycznych). Należy w związku z tym w pierwszej kolejności dążyć do jak najlepszego wykorzystania istniejących możliwości, a ewentualne dodatkowe zmiany ustawowe powinny jedynie uzupełniać, a nie dublować funkcjonalne rozwiązania.

Kluczowe wyzwanie: Kształtowanie postaw w środowiskach naukowych

RGNiSW zauważa, że samo wprowadzenie nowych przepisów do ustawy nie rozwiąże problemu w sposób automatyczny, ponieważ jego źródłem w znacznym stopniu jest niechętnie podejście środowisk naukowych, w szczególności rad dyscyplin naukowych, do takich ścieżek kariery, w których rozwój sposobów i metodyk kształcenia w dyscyplinie stanowi główny obszar działalności nauczyciela akademickiego.

Zgodnie z zasadą autonomii uczelni, to ciała kolegialne będą decydować o ostatecznym stosowaniu i interpretacji tych. Istniejący w wielu radach sceptycyzm wobec specyficznej, interdyscyplinarnej metodologii badań dydaktycznych, łączącej wiedzę merytoryczną z pedagogiką czy psychologią nie znikną gdy zmienią się przepisy. Środowisko akademickie musi wypracować wewnętrzną kulturę uznania, w której rzetelne i wysokiej jakości badania nad edukacją będą bez kontrowersji traktowane przez recenzentów i członków właściwych ciał kolegialnych jako istotna, pełnoprawna część działalności naukowej. Bez tej mentalnej zmiany nawet najbardziej precyzyjna nowelizacja prawa nie przyniesie praktycznych efektów, na których zależy wnioskodawcom.

Uznając wagę problemu, a jednocześnie traktując przedłożoną propozycję zmian przepisów jako wstępną propozycję, Rada zwraca się do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o podjęcie konsultacji środowiskowych, które pozwoliłyby na wypracowanie najlepszych przepisów wspierających te ścieżki kariery, które umożliwiają skoncentrowanie się na rozwoju metodyk i dydaktyk kształcenia w dyscyplinach naukowych.

Stanowisko otrzymuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Przewodniczący Sekcji Dydaktyki Chemii Polskiego Towarzystwa Chemicznego

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

dr hab. Marcin Pałys, prof. UW